

JURY RAPPORTEN ART-FOR-SAIL 2005

Hugo Kaagman over Carlijn Mens

Omdat het een waanzinnig idee is zoiets te verwezenlijken tijdens SAIL. Als hommage aan de patrijspoort en het duister. Twee dingen, verwezenlijkt in een container met veel lagen houtskool gekrast op papier. Een van de traditionele kunstenaarsbenodigdheden. En dat in een container, de juiste plek om duister te creëren. Als hij dicht is, dan is het donker. Nu is het extra donker, en hoe. Als in een steenkoolmijn. Enig licht is er weggepoetst. Subtiel realisme in het zwarte gat. Een driedimensionale tekening.

Zeer origineel, ik heb wel eens dingen gezien met balpennen volgekrast, maar dit was een performance die mensen aan het denken moet zetten, naast het terras van Panama. Waarom staat zo'n vrouw 5 dagen in het zwarte stof te werken terwijl buiten de zon schijnt? Voor de kunst.

Hugo Kaagman is kunstenaar en beschilderde tijdens SAIL de eerste container van het project Art-on-the-BOX van het Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam

Hugo Kaagman over Eva Pel

Foto's van de kleinoden van scheepslui. Een heel interessante invalshoek, moedig en doelbewust opgezocht, zoals op een schip uit Oman. Avontuurlijke foto's, de andere kant van SAIL. Wat zit erachter, wat zijn de souvenirs en waar krijgen ze een plekje op het schip. Een soort voyeurisme. Frappant dat er op het schip, wat op zich een beperkte wereld is, veel foto's hangen van zee en boten. Door deze fotografie krijgen we persoonlijke dingen te zien, die we anders nooit zouden zien. Ik vind het interessant deze dingen te zien.

Hugo Kaagman is kunstenaar en beschilderde tijdens SAIL de eerste container van het project Art-on-the-BOX van het Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam

Hugo Kaagman over Esmé Valk

Recycling. Een boot gemaakt van zeil. Leuk project voor tijdens SAIL. Een moeilijke zware stof en toch gelukt er een oud schip van te maken, vrij groot, als een doekig object. Eerst vond ik het weliswaar knap, maar te voor de hand liggend. Nu het af is ben ik gefascineerd door de werking van het overvullige zeil dat van de boot overblijft en niet is losgeknipt. Daar is over nagedacht. Het krijgt de functie van water; prachtige boeggolven geven het schip vaart. Hij vaart.

Hugo Kaagman is kunstenaar en beschilderde tijdens SAIL de eerste container van het project Art-on-the-BOX van het Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam

Annet Gelink over Magnus Monfeldt

Magnus Monfeldt brengt een ode aan Bas Jan Ader. Spannend vind ik dat, als je gevraagd wordt om een werk te maken voor Art-for-SAIL, je met een oplossing komt die zo eenvoudig is. Een verwijzing naar de grote conceptuele kunstenaar Bas Jan Ader die zomaar verdween op zee. Monfeldt gaat ervan uit dat Bas Jan Ader niet dood is, maar leeft en in Rusland als gigolo werkt. Over Bas Jan Ader gaat het verhaal dat hij een man met twee identiteiten was. Over die zichtbare en onzichtbare, de echte en de bedachte kant van het bestaan gaat volgens mij dit werk.

Monfeldt presenteert tevens een andere legendarische figuur met twee identiteiten: Pinocchio, die zowel pop als jongetje was en die ook bijna zijn dood vond op zee. Monfeldt heeft een grote tekening gemaakt van het beroemde moment waarop Pinocchio en zijn opa verdwijnen in de muil van de potvis: het gevaarlijke hoogtepunt van de Disney-film. Maar was het wel gevaarlijk? Kon Pinocchio eigenlijk wel sterven? Zo heeft de installatie een aantal toespelingen op fictie en werkelijkheid, leven en dood.

De installatie van Magnus Monfeldt is voor mij door zijn doeltreffende eenvoud het sterkste werk van Art-for-Sail.

Annet Gelink is directeur van de Annet Gelink Gallery in Amsterdam

Annet Gelink over Esther Kempf

In een lange smalle gang is aan beide kanten zilveren tape aangebracht. Met een videocamera wordt het uitzicht op de haven live geregistreerd. Door de zilveren tape krijgt het landschap een verdubbeling. Het beeld van buiten komt naar binnen en het beeld binnen gaat naar buiten. In de expositieruimte heeft Esther een LCD-scherm aangebracht, waardoor de registratie live te bezichtigen is.

Esther werkt met perspectief en 'trompe l'oeuil'. Ze laat de toeschouwer een ruimte of een onderwerp opnieuw zien en anders ervaren. Daarbij heeft ze een klassiek kunsthistorisch onderwerp, het zeelandschap, gebruikt om een spannend en toepasselijk beeld voor Art-for-SAIL te creëren. Voor een jonge kunstenaar vind ik het een veelbelovend werk met veel perspectief.

Annet Gelink is directeur van de Annet Gelink Gallery in Amsterdam

Annet Gelink over Eva Pel

Eva Pel laat ons met haar foto's ruimtes op schepen zien die normaliter niet zichtbaar zijn voor de toeschouwer. Eva heeft daarmee echt een 'site-specific' werk gemaakt. Zij heeft de mogelijkheden van het evenement ten volle benut. Tijdens vijf dagen in een waanzinnige omgeving heeft zij een interessant werk weten te maken. Grote waardering heb ik daarbij voor haar professionele aanpak van dit project.

De foto's van Eva Pel zijn spannend in hun eenvoud: stillezens van onzichtbare ruimtes van een schip. Haar keuze om sommige foto's in zwart-wit en andere in kleur af te drukken, getuigt van een goed gevoel voor kleur en compositie. Haar werk maakt nieuwsgierig naar toekomstige projecten die zij gaat aanpakken.

Annet Gelink is directeur van de Annet Gelink Gallery in Amsterdam

Anneke Oele over Marcha van den Hurk

De door Marcha van den Hurk geportretteerde daklozen worden door haar voorzien van een zwarte deken, waardoor ze helemaal los komen van hun omgeving. Je zou kunnen zeggen dat ze de geportretteerden isoleert van hun omgeving, wat natuurlijk ook heel symbolisch is voor hun leven. Je zou in de zwarte vormen een aura kunnen zien, maar ikzelf denk toch meer aan een beschermende slaapzak bijvoorbeeld. Uit de foto's en uit de manier waarop ze over de daklozen spreekt komt een groot gevoel van betrokkenheid met hun leven naar voren, wat ook in de uiteindelijke kunstwerken voelbaar is. Het getuigt van veel moed om de op zichzelf al prachtige foto's te bewerken en zo de dakloze van een beschermende laag te voorzien.

Anneke Oele is directeur van de KunstRAI in Amsterdam

Anneke Oele over Machteld Aardse

Machteld heeft me overtuigd door haar enthousiaste verhalen over de kapiteins die ze portretteerde op de schepen. Ze heeft zich totaal op haar opdracht gestort en zich aangepast aan hetgeen er plaatsvond. Als een kapitein vroeg of hij haar mocht tekenen integreerde ze dat meteen in haar project en besloot ze tweeluiken te maken in plaats van alleen maar portretten van kapiteins.

De manier waarop ze de tekeningen overbracht op een glasplaat, die dan weer geprojecteerd werden op het raam van het organisatiekantoor, vond ik heel verrassend. Daardoor kon binnen het korte tijdsbestek dat ze had, haar werk heel efficiënt ook nog eens aan de langswandelende bezoekers getoond worden.

Anneke Oele is directeur van de KunstRAI in Amsterdam

Anneke Oele over Chantal Kleine

De voorwerpen die Chantal Kleine in deze week heeft gemaakt, roepen allerlei associaties op en zijn vooral ongrijpbaar, maar sympathiek. Er valt niet al te veel over te zeggen; je wil ze aanraken en het doet een beroep op weggestopte gevoelens en herinneringen; op heel primaire emoties dus. De werken treffen je recht in je hart of zeggen je niets. Iets er tussenin is er niet.

Anneke Oele is directeur van de KunstRAI in Amsterdam

Hans Aarsman over Magnus Monfeldt

Als je ziet hoeveel mensen op SAIL om de afgemeerde schepen heen zwermen en hoeveel plezierbootjes op het water hetzelfde doen, zou je bijna vergeten dat er buitengaats weinig te flaneren en te paraderen valt. Op zee is de mens niets.

In het werk van Magnus Monfeldt weerspiegelen zich de immense waterdiepten. De eindeloze oppervlakten waarop een mens kan verdwijnen om nooit meer te worden teruggevonden. De leegten die hem kunnen opslokken.

Grote gebaren heeft Magnus Monfeldt niet nodig. Een steen zo groot als een vuist, drijvend in een glas water, en poppetje erop zo groot als een paperclip, en we beseffen weer hoe weinig we voorstellen in vergelijking met de schepping. De menselijke nietigheid en de eenvoud waarmee Magnus Monfeldt die weet op te roepen, raken me zo in zijn werk.

Hans Aarsman is docent aan de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten, kunstcriticus voor de Volkskrant en fotograaf.

Hans Aarsman over Ilonka Ruiters

Toen ik vanmiddag langskwam was de titel van Ilonka Ruiters werk nog 'Passing'. Je ziet vijf of zes foto's van water. Bovenin beeld een stuk boot, steeds een ander stuk van dezelfde boot. Het kan dat op de opening de titel is veranderd in 'Sameness', wat zoiets betekent als: 'Onveranderlijkheid'. Twee titels die elkaar lijken te bijten. Wat voorbij gaat kan toch niet onveranderlijk zijn? Behalve in dit geval, in dit werk van Ilonka Ruiters. Het water is namelijk hetzelfde. Kijk naar de stok die voorin beeld steekt. Steeds hetzelfde stuk water is gefotografeerd. Maar is water is toch nooit hetzelfde? En toch is het steeds hetzelfde stuk. Dat vind ik zo goed aan deze foto's, je blijft in gedachten heen en weer klappen.

Hans Aarsman is docent aan de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten, kunstcriticus voor de Volkskrant en fotograaf.

Hans Aarsman over Ruchama Noorda en Brian McKenna

De scheepvaart is onlosmakelijk verbonden aan de kolonialisering. De schepen die als pronkstukken de afgelopen dagen langs de kaden van SAIL lagen, hebben in hun dagen de producten uit de koloniën helpen weghalen. Dat besef zou het hoofdthema kunnen zijn een foto die Ruchama Noorda en Brian McKenna maakten. En dat is het ook. Ruchama staat er als het vrijheidsbeeld op de kade tussen de bezoekers van SAIL. Om de arm die ze net als het vrijheidsbeeld omhoog steekt, heeft Ruchama nep-rolex-horloges gestoken. Die komen uit de landen waar deze schepen vroeger op voeren. Ik heb het niet zo op politiek in kunst. Maar deze foto vind ik prachtig. Ik zou niet kunnen zeggen waarom.

Hans Aarsman is docent aan de Rijksakademie voor Beeldende Kunsten, kunstcriticus voor de Volkskrant en fotograaf

Alexander Strengers over Carlijn Mens

In een kleine container bij Panama heeft zij de beslotenheid van het inwendige van een schip gecreëerd. Slechts een klein patrijspoortje brengt licht in de duistere ruimte. Zij tekent uitsluitend met houtskool, waarbij zij de reflectie van het licht op het plafond en de wanden in de ruimte heeft gesuggereerd door op die plekken de bovenste laag weg te vlakken. Met hele simpele middelen is zij erin geslaagd om een monumentaal werk te maken dat een directe relatie heeft met SAIL en tegelijkertijd een commentaar geeft op de romantiek van de zeevaart. Op een schip ben je beperkt in je bewegingsvrijheid. In deze kleine ruimte ervaar je hoe je je opgesloten kunt voelen in het binnenste van een schip. Het is een werk waarin in mijn optiek verlangen en vrijheid voorop staan.

Alexander Strengers is voorzitter van de Kunstcommissie van De Nederlandsche Bank

Alexander Strengers over Pär Strömberg

Misschien niet een directe relatie met SAIL, anderszins wel voor zeevaarders een heftig fenomeen. Onweer op zee, vaak gepaard aan metershoge golven. In de schilderijen die op het zicht zeer snel zijn opgezet spreekt de dreiging door de afgebeelde bliksemschichten. De kunstenaar die al verder in zijn carrière staat dan veel van de deelnemende kunstenaars, heeft zich door deelname verplicht om binnen een korte tijdspanne een serie schilderijen te maken waarvoor hij anders veel langer de tijd zou nemen. Toch hebben zij in zich de spanning en het unheimische dat zo kenmerkend voor zijn werk is.

Alexander Strengers is voorzitter van de Kunstcommissie van De Nederlandsche Bank

Alexander Strengers over Machteld Aardse

Zij heeft zich tijdens Sail verdiept in het functioneren van de kapiteins op de Tall Ships. Tijdens de gesprekken die zij met een aantal kapiteins voerde, ging het over leiding geven en de uitdagingen van de functie. Tegelijkertijd maakte zij portretten en vroeg zij aan haar gesprekspartners om portretten van haar te maken. De portretten van de kapiteins heeft zij zodanig getransformeerd en voorzien van een extra gelaagdheid van details zodat zij konden worden geprojecteerd op een groot raam van het kantoor van Art for Sail. De bezoekers van SAIL konden in de avond dit werk zien, dat als een eerbetoon aan de geportretteerden kan worden gezien.

Alexander Strengers is voorzitter van de Kunstcommissie van De Nederlandsche Bank

Alexander Strengers over Esmé Valk

Als ik iemand somber heb zien kijken tijdens het werk proces dan is zij dat wel geweest. Zij heeft van zeildoek een 17e eeus schip gebouwd met op het materiaal Wajangpoppen geborduurd. Het is een intrigerend werk waarin zij de grandeur van onze Gouden Eeuw afzet tegen wat de Nederlanders in die tijd hebben gedaan in Nederlands-Indië. Hiermee lijkt zij commentaar te geven op de recente gebeurtenissen rondom het onafhankelijkheidsfeest in Indonesië. Het werk is monumentaal en overtuigend.

Alexander Strengers is voorzitter van de Kunstcommissie van De Nederlandsche Bank